והדשות במעשר ובתרומה אינו עובר משום בל תחסום. פי' בקונטרס דסתם דיש לא הוי תרומה ומעשר שאין רגילות להיות תרומה ומעשר אלא אחר מירוח תימה דא"כ אפילו הן תולין מתוקנים לא יעבור דאין רגילות להיות מתוקנים קודם מירוח ונראה דטעמא משום דכתיב דיש דמשמע הראוי לו ומעשר ממון גבוה הוא ותרומה כמי ליסראל אסור ליתן לפני בהמתו ואפילו כהן דוקא כרשיין שהוא מאכל בהמה מותר להאכיל ולא חטין משום הפסד תרומה וכן דרש בהדיא במעילה (דף יג. ושם ד"ה מאי) מדיש גבי הא דתנן וכן פרה לא תאכל כרשיני הקדש: **גידולי** מעשר חולין. דלא שייך למיגזר שמא יסמה בידו ויבער בטומאה דלמה יסמה כיון שיכול לפדותו ואפילו לקום בכסף מעשר שנטמא דאינו נפדה לרבי יהודה לא גזרו על גידולין דליהוו מעשר כיון דעיקר מעשר יש לו פדיון: **כאן** במעשר ראשון דמיקרי "דישו לכן" יהודה אינו עובר חוץ לחומה כדפריך בסמוך והא בעי חומה ותימה והלא אי לאו רעך היה אוכל פועל משל הקדש כי היכי דשרי משל תבירו ולא הוי גזל וה"ל" אין לן למימר דשרי חוץ לחומה דהא לרבי יהודה ממונו הוא ויכול לקדש בו אחסה אפילו חוץ לחומה כדמשמע בקדושין (דף נג:) וי"ל דאפילו הכי (לא) קרינן ביה דישו אלו ולא של רעך דה"ל אמרינן בסוף פרק חלק (סנהדרין דף קיח:) דלכולי עלמא לא מיקרי "שלה" גבי עיר הנדחת ופטורה מן החלה דלא מיקרי "עריסותיכם":

והיכי דמי כשהקדימו בשבלין תימה דמאי איצטריך לפרושי הכא היכי דמי דעד השתא נמי הוי מיירי בהכי דהא בגידולי מעשר ליכא לאוקמה כלל:

אמר להו תניתוה רבי שמעון בן יוחאי אומר. ורבנן לא פליגי עליה במאי דמפרש טעמא משום דמעלי לה: **חסום** פרתי ודוש בה. פירוש ודוש בתבואתי דמרויח באמירה לנכרי דבתבואת נכרי פשיטא דשרי כיון שאין ישראל נשכר בחסימה אלא אדרבה מפסיד כמו שפשיטא שמואל אומר לנכרי אכול נבלה ומהאי טעמא נמי מותר לומר לנכרי בשבת הילך בשר ובשל לגרוך כשאין מוטל עליו לזוט דאין מרויח באותה אמירה כלום ומיהו אמר ר"י דלא דמי לאומר לנכרי אכול נבלה דלא שייך התם אמירה לנכרי שהישראל עצמו יכול ליתן נבלה בפיו אבל הכא אותו דבר שאומר לנכרי לעשות הוא לו יכול לעשות כמו לבשל או לחסום ומירוסלמי דהגזקין גבי מחזיקין ידי נכרים בשביעית דקאמר ר"ל חרוס בה שביעית אומר ר"י דאין לאיסור לאו

והדשות במעשר ובתרומה אינו עובר משום בל תחסום. אבל מפני מראית העין מביא בול מאותו המין ותולה לה בטרסקלין שבפיה ר"ש בן יוחאי אומר מביא כרשינים ותולה לה שהכרשינים יפות לה מן הכל ורמינהי פרות המרכסות בתבואה אינו עובר משום בל תחסום, והדשות בתרומה ומעשר עובר משום בל תחסום ונכרי הדש בפרתו של ישראל אינו עובר משום בל תחסום, וישראל הדש בפרתו של נכרי עובר משום בל תחסום קשיא תרומה אתרומה, קשיא מעשר אמעשר בשלמא תרומה אתרומה לא קשיא כאן בגידולי תרומה, אלא מעשר אמעשר קשיא, וכי תימא מעשר אמעשר נמי לא קשיא כאן במעשר כאן בגידולי מעשר בשלמא גידולי תרומה=תרומה, אלא גידולי מעשר = חולין נינהו דתנן* גידולי טבל וגידולי מעשר שני חולין אלא לא קשיא הא במעשר ראשון הא במעשר שני ואיבעית אימא הא והא במעשר שני לא קשיא הא רבי מאיר הא רבי יהודה הא ר"מ *דאמר מעשר, (ה)=ממון גבוה הוא הא רבי יהודה דאמר מעשר שני=ממון הדיוט הוא, היכי דמי? כגון שהקדימו לשבלין, ולר' יהודה (ג) והא בעי חומה? כגון שדש לפנים מחומת בית פאגי איבעית אימא לא קשיא כאן במעשר ודאי כאן במעשר דמאי, השתא דאתית להכי תרומה אתרומה נמי לא קשיא כאן בתרומת ודאי כאן בתרומת דמאי, בשלמא מעשר דמאי-איכא, אלא תרומת דמאי מי איכא והתניא* אף הוא ביטל את הוידוי לוגזר על הדמאי לפי ששלח בכל גבול ישראל וראה שלא היו מפרישין אלא תרומה גדולה בלבד אלא לא קשיא כאן בתרומת מעשר ודאי כאן בתרומת מעשר דמאי בעו מינה מרב ששת-היתה אוכלת ומתרות מהו? משום דמעלי לה הוא והא לא מעלי לה אי דלמא דחזיא ומצטערא והא חזיא ומצטערא? אמר להו רב ששת תניתוה רבי שמעון בן יוחי אומר מביא כרשינים ותולה לה שהכרשינים יפות לה מן הכל שמע מינה מעלי לה הוא שמע מינה איבעיא להו מהו שיאמר אדם לנכרי חסום פרתי ודוש בה? אמרינן כי אמרינן *אמירה לנכרי שבות הני מילי לענין שבת דאיסור לאו לא אי דלמא לא? ת"ש נכרי הדש בפרתו של ישראל אינו עובר משום בל תחסום מעבר הוא דלא עבר הא איסורא איכא, בדין הוא דאיסורא נמי ליכא ואיידי דתנא סיפא ישראל הדש בפרתו של נכרי עובר תנא רישא אינו עובר הא שמע דשלחו ליה לאבוה דשמואל הלין תורי דגנבין דהתם לפי שהתחיל כבר לחרוש מפני דרכי שלום: **אבל** הכא דאיסור לאו שרי. אע"ג דבמס' מו"ק (דף יב.) אמרינן "דבשביעית וחולו של מועד אסור אמירה לנכרי התם משום דשבת ויו"ט חדא מילתא היא ויגזרו אטו שבת: **דגנבין** להו אדמאי. בשאלתות דרב אחאי* מפרש שהיו קוטרין דינר בכיס של בהמה בחזקה והנכרי גונב הדינר ותולש הכיס ומסרסו, ולשון גנבין להו לא משמע הכי שלא באין לגנוב רק הדינר: מתלתי

מה א ב מיי' פי"ג מהל' שכירות הלכה ד ועי' בהשגות וכמ"מ סמג לאוין קפד עושה ע"ב מ"מ סי' שלא סעיף ח ועיין בהג"מ:

מו ג ד מיי' שם הלכה ג עושה ע"ב שם סעיף ה:

מז ח מיי' שם הל' ד ה:

מח ו מיי' פי"ח מהל' תרומות הלכה כה:

מט ז מיי' פ"ו מהלכות מעשר הלכה ו סמג עשין קלה:

נ ח מיי' פ"ו מהלכות מעשר שני הלכה מו:

נא פ מיי' שם פ"ג הלכה י:

נב י מיי' פי"ג מהלכות שכירות הלכה ד ה:

נג כ מיי' פי"ח מהלכות מעשר שני הלכה יג:

נד ל מיי' פ"ט מהלכות מעשר הלכה ח סמג עשין קלה:

נה פ מיי' פי"ג מהלכות שכירות הלכה ד ה:

נו ג מיי' שם הלכה ג סמג לאוין קפד עושה ע"ב מ"מ סי' שלא סעיף ז

נז פ מיי' פ"ו מהלכות שבת הלכה ח סמג לאוין שם עושה ע"ח סי' שז סעיף ב:

נח ע מיי' פי"ג מהל' שכירות הלכה ג סמג לאוין קפד עושה ע"ב מ"מ סי' שלא סעיף ו:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה בית פאגי. סיקף מיקן. עי' סנהדרין י"ד ע"ב בכרש"י ד"ה בית פאגי ומכתות עמ ע"ב ד"ה חוץ לחומת: חוס' ד"ה אכל וכו' וגזרו אטו שבת. עי' ר"ה דף כד ע"ב חוס' ד"ה שאני ופיין בנ"מ בית שבלות כלאים:

נוסח מאיר אבי ב' מקורות הנראות בזרעים לאו דלא תחסום בקרות הנאות א) בתרומה ב) במעשרות

מהגה "לא קיימא" ישראל לסתלה בזרעים בתרומה

"שלה" בזרעים מעשר

מהגה טאלות בזרעים לא תחסום

נוסח מה דאמר הגהות הב"ח (א) גם' ר"מ דאמר מעשר שני ממון: (ב) שם ולר' יהודה הא כגיל ואות ו' נמחק:

נוסח אמירה לנכרי בגוזר לאיסור לא תחסום

מהגה ת"ש נסיונות להבריר לאסור אמירה לנכרי בזרעים לא תחסום אדא"ה טרא"ה דן איסור לאו

נ"י רש"ל דבשבת

[כפ' לאמר פי' קה]

* נראה דאחאי דאמרינן הכי אלא מאחר דאמרינן דבמה דבר דאין מיון בפרה מיון על פרה דאין מיון בתרומה ... ודאין אותן הבהמות ... דאחאי דאמרינן ... דאחאי דאמרינן הכי אלא מאחר דאמרינן הכי אלא מאחר דאמרינן הכי אלא מאחר

מחלפי להדדי. שלא מדעתן היו מסרסין אותן ומ"מ היו מתליפין שמא לא יתמיט הטולם שהיה שלא מדעתם לו משום שלא יתמרו אחרים לנכרי לעשות כן ויתמרו שלא מדעתו עשו: **ישב** לה קוץ בפיה מהו. וא"ת הא אמרינן לקמן לא תהוס בחסימה וי"ל דה"מ כשחסמה בתוך כדי שלא תאכל אבל הכא שיבא לה מתליין בעי דלמא הוי כחלתה: **רבין** אמרי מבחוץ. קוץ לאסור לפי שחסימה בגופה אבל אמרי שהיה רחוק ממנה לא הוי חסימה, ואח"ל דאמרי נמי הוי חסימה היינו משום דמפחד האדי אינה אוכלת אפילו היא רעיבה הרבה אבל בעמד בגה בתוך אינה נחסמת כל כך: **עמד** בגה מבחוץ מהו. אין ספרים דגרסי הטמיד ואפילו הכי לא פריך "חסימה מעלייתא היא" משום דאינה מנחת כל כך מלאכול בשבילו כמו מפחד האדי כדפרישית: **רבי** יוחנן אמר חייב עקימת שפתיו הוי מעשה. תימה דבפ' ג' דשבועות (דף כא.) אמר רבי יוחנן אומר היה רבי יהודה משום ר' יוסי הגלילי כל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו חוץ מנסכבו ומימר ומקלל חבירו בשם והלא רבי יוחנן גופיה קאמר הכא דעקימת שפתיו הוי מעשה א"כ נסכבו ומימר ומקלל חבירו בשם אמאי מחייב אותן ולאו מעשה אינו ו"ל דלא קאמר רבי יוחנן דעקימת פיו הוי מעשה אלא הכא משום דבדיבוריה קעביד מעשה שהולכת ודשה בלא אכילה כדאמרינן בריש תמורה (דף ג:) אהחיא דחוץ מנסכבו ומימר ומקלל חבירו אמר ליה רבי יוחנן לתנא לא היתני מימר דבדבוריה קעביד מעשה ולהכי פריך הכא ר"י לרים לקים ממימר דחייב מעשה משום דבדבוריה קעביד מעשה אבל נסכבו לא עביד בדיבוריה מעשה כדמוקי לה התם באכלתי ולא אכלתי וא"ת דבסוף פרק ד' מיתות (סנהדרין דף סה. ושם:) ד"ה הוא) קאמר ר' יוחנן דעקימת שפתיו דמנדף לא הוי מעשה משום דישנו בלב ופריך והתניא יאלו עדים זוממים שאין בהן מעשה ומשני אלא שאני מנדף הואיל וישנו בקול ופריך וקול לר' יוחנן לאו מעשה הוא והא חסמה בקול לרבי יוחנן חייב ומשני שאני עדים זוממים דישנן בראייה והשתא היכי פריך מחסמה בקול דאמנדף דלא עביד מעשה בדיבוריה וי"ל דלאו אמנדף פריך אלא אעדים זוממין דמשני שאני מנדף הואיל וישנו בקול שני נמי אעדים זוממין ועלייהו פריך וקול לר' יוחנן לאו מעשה הוא דבדיבורייהו מתעביד מעשה שמתחייב הגדון ומשני שאני עדים זוממין הואיל וישנן בראייה אבל מנדף הוי טעמא דלא חייב מעשה הואיל וישנו בקול דלא עביד בדיבוריה מעשה ואין לריך תו לטעמא שכן ישנו בלב והייגו טעמא נמי דמסית ומדיח ומקלל חבירו דממעטי להו בת"כ מועשה דהתם אינו לא בלב ולא בראייה אלא על כרחך משום דישנן בקול ואע"ג דבפ"ק דכריתות (דף ד.) לא קאמר טעם דמנדף דישנו בקול אלא קאמר מנדף ישנו בלב ועדים זוממין ישנן בראייה אסוגיא דסנהדרין סמיך ובקונטרס גרים שאני עדים זוממין הואיל וישנן בקול ולא גרים שאני מנדף משום דאי הדר ביה מטעמא קמא דהואיל וישנן בלב אם כן לפי המסקנא דסתר טעמא דהואיל וישנן בקול הוה ליה למיהדר לטעמא קמא ולמימר שאני מנדף הואיל וישנו בלב ואין בראה דלמסקנא נמי לא סתר טעמא דהואיל וישנו בקול לענין מנדף ומסית ומדיח כדפרשינן דבדיבורייהו לא מתעביד מעשה:

ריש לקיש אמר פטור עקימת שפתיו לא הוי מעשה. ואם תאמר והא ברים אלו הן הלוקין (מכות דף יג:) אמרינן הא דבעינן לאו שיש בו מעשה משום דכולהו לאוי גמרינן מלאו דחסימה משום דסמיך ליה לרבעים יכנו לא יוסיף וחסימה יש בה מעשה והשתא לרים לקים דחסימה בקול ליתא בה מעשה נימא דלקי אלאו שאין בו מעשה ואמאי פטור הכא בחסימה גופה כי אין בה מעשה ויש לומר דסבר ריש לקיש דעיקר קרא לא חייבי אלא בחסם חסימה דאית בה מעשה אי נמי נפקא(ה) לרים לקים כאידך שנויא דמכות (שם) דדרים מלעשות דאין לוקין אלא בלאו שיש בו מעשה ואם תאמר דבאלו הן הלוקין (שם סו:) פליג רבי יוחנן ורים לקים בשבועה שאוכל ככר זו היום ועבר היום ולא אכלה דר' יוחנן פטור ליה משום לאו שאין בו מעשה ור"ל פטור ליה מהתראת ספק אבל לאו שאין בו מעשה לוקין עליו וליכא למימר דאליבא דר' יהודה קאמר וליה לא סבירא ליה כדמשמע בתר הכי דפליגי אמילתא דר' יהודה דאמר גבי לא תוחירו ממנו עד בקר בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקין עליו דדייק ר' יוחנן טעמא דבא הכתוב הא לא בא הכתוב לוקין עליו דהתראת ספק שמה התראה ורים לקים דייק טעמא דבא הכתוב הא לא בא הכתוב לוקין אלמא לאו שאין בו מעשה לוקין עליו ואי אליבא דרבי יהודה

דגנבין ארמאי ומגנחין יתהון מהו? שלח להו הערמה אתעביד בהו אערימו עלייהו ויזדבנון אמר רב פפא בני מערבא סברי לה *כר' חידקא דאמר בני נח מצווין על הסירוס וקא עברי משום ולפני עור לא תתן מכשול, סבר רבא למימר ימכרו לשחיטה, א"ל אביי דיין שקנסת עליהם מכירה, פשיטא בנו גדול כי אחד דמי, בנו קטן מאי? רב אחי אסר ורב אשי שרי, מרימר ומר זוטרא ואמרי לה הנהו תרי חסידי מחלפי אהדדי. בעו רמי בר חמא הושיב לה קוץ בפיה מהו, הושיב לה, חסימה מעלייתא היא! אלא ישב לה קוץ בפיה מהו הרביץ לה ארי מבחוץ מהו, הרביץ לה, חסימה מעלייתא היא אלא רבץ לה ארי מבחוץ מהו, העמיד בגה מבחוץ מהו, היתה צמאה למים מהו, פרס לה קטבליא על גבי דישה מהו: פשוט מהא חדא דתניא רשאי בעל פרה להרעיב פרתו כדי שתאכל מן הדישה הרבה, ורשאי בעל הבית להתיר פקיע עמיר לפני הבהמה כדי שלא תאכל מן הדישה הרבה שאני התם דקא אכלה, איבעית אימא רשאי בעה"ב להתיר פקיע עמיר לפני בהמה מעיקרא כדי שלא תאכל הרבה מן הדישה ובעא מיניה רבי יונתן מרבי סימאי חסמה מבחוץ מהו: שור בדישו אמר רחמנא והא לאו בדישו הוא אן דלמא לא תדוש בחסימה אמר רחמנא? א"ל מבית אביך אתה למד יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך בבואכם בבואכם הוא דאסור הא מישתא ומיעל שרי ולהבדיל בין הקדש ובין החול אמר רחמנא! אלא מה התם בשעת ביאה לא תהא שכרות הכא נמי בשעת דישה לא תהא חסימה תנו רבנן *החוסם את הפרה והמזווג בכלאים פטור ואינו לוקה אלא דש ומנהיג בלבד *אית מר חסמה בקול והנהיגה בקול ר' יוחנן אמר חייב ריש לקיש אמר פטור רבי יוחנן אמר חייב, עקימת פיו הויא מעשה ריש לקיש אמר פטור, קלא לא הוי מעשה, איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש לא

ומגנחין יתהון. ומסרסין אותם ואח"כ מחזירין לבעלים ומתהכם בעליו ישראל נוגבו הנכרי שהוא מכירו ומסרסו כדי שיהא יפה לחרישה: **ויזדבנון.** ולא יהנה ישראל בעבירה הוא עשה כדי שיהא יפה לחרוש לפיכך יקנסוהו שלא יחרוש בו אלמא באיסור דלאו נמי אסורה לנכרי: **בני מערבא.** דשלחו ליה לאבוה דשמואל הכי: **סבירא להו כרבי חידקא.** בסנהדרין בפרק ד' מיתות (דף נו:): **וקא עבר.** זה האומר לסרס: **משום לפני עור לא תתן מכשול.** אבל בדבר שאין הנכרי מוזהר עליו אומר לך שרי: **נשמיטה.** שלא יועיל סירוסן להעלות בדמיהן אבל לחרישה לא שדמיהן יקרין משום סירוסן: **דיין שקנסת עליהן מכירה.** דלא ערת כולי האי שלא שיחרוש בו והא לא תתקיים מחשבתו: **לאחר דמי.** ודין אם מכרו לו: **מחלפו אהדדי.** שוורים שלהן שנגנבו נכרים מכיריהם וסרסום: **ישב לה קוץ בפיה.** ואינה יכולה לאכול מן הדישה: **מהו.** מלוה ליטלה לו אין מלוה ליטלה: **הרבין לה ארי.** ולאימתו אינה אוכלת: **קטבליא.** עור שלוק והבהמה מהלכת על גביו ואינה רואה את הדישה מי קרינא ביה בדישו לו לא: **פשוט מהא.** מתניתא: **חדא.** מהך בעיי: **בעל הפרה.** שהשכיר פרתו לדוש בה: **פקיע עמיר.** קשין של שבלין שנדושו והוה כפורס קטבליא ותיפשוט מינה דשרי: **מעיקרא.** כדי שתמלא כריסה קשיש קודם שתכנס לדישה: **מכאן.** קודם שתיכנס לדוש: **מכיה אכיך.** כהן היה*: **להבדיל בין הקדש.** בתריה כתיב משמע כדי שידע להבחין בין עבודה קדושה למחוללת **ואי שתי ודע ועייל מ"מ איסור הוא ולא ידע להבדיל:** **החוסם את הפרה.** ולא העבירה על הדישה וחבירו דש בה: **וכן המזווג.** שור וחמור לקרון ובא חבירו והניג פטור הראשון ואינו חייב אלא הדש דלא תדוש בחסימה קאמר רחמנא (דברים כה) וגבי כלאים נמי לא תחרוש כתיב (שם כב) ואינו לוקה אלא זה המנהיגו: **חסמה בקול.** כשהיתה שוחה לאכול היה גוער בה: **והנהיגה בקול.** בכלאים ואינו אוחז במרדע: **הויא מעשה.** והוה ליה לאו שיש בו מעשה ולוקין עליו: לא

נטו א ב ג מיי' פט"ז מהל' איסורי ביאה הלכה יב סמג לאוין קכ טוש"ע אה"ע סי' ה סעיף ד:

ס ד הו ז ח מיי' פי"ג מהלכות שכירות הלכה ג סמג לאוין קפד טור ש"ע ח"מ סי' שלא סעיף ו:

סא ט י מיי' שם הלכה ו טוש"ע שם סעיף ט:

סב כ מיי' שם הלכה כ טוש"ע שם סעיף ג:

סג ל מיי' שם טוש"ע שם סעיף ד:

סד מ מיי' פ"ט מהלכות רוצח הלכה ז סמג לאוין רפד טוש"ע יד סעיף יא:

סה נ מיי' שם ופי"ג מהלכות שכירות הלכה ב ועי' במ"מ סמג שם וסי' קפד טור ש"ע שם וטוש"ע ח"מ סי' שלא סעיף ג:

נוסח ראי' דבר חמא מאלו סודה על תאלות בעין לא תחסום - האומר לבולת בהקמה אינה תחומה קחמסה מאמר חבל משום תנאית סיבתיה אינה אוכלת והוי דומיא דחסומה

הגהות הב"ח (ה) תוס' ד"ה ריש לקיש וכו' נפקא ליה לרים לקים

נוסח חסמה מבחוץ (לפי נוסחא דגרסי מאו)

גליון הש"ם

גמ' בעא מיניה רבי יוחנן מרבי סימאי. בירושלמי פ"ע דתרומות איתא שבאל כן ר"ע לרבי"י והשיב לו כאשר השיב רבי סימאי לרבי יוחנן:

נוסח

ו) חסמה בקול

ב) הנהיג (בכל"א) בקול

האם יקימת שפתיו נחשב מעשה וחיב מלקות - אז - לא

ר' יוחנן = ח"ר

ר"ל = פטור

---

*סוקרים אלו והאיש אחרים נגח ולא. הרוק הסוקרים נאמא לעין דבר תיקון

*נ"ל דתיו זהה יותר מתחייב לפיה אסור שות סריסה על פי הדיוט

ובסנהדרין עה: משמע שלא היה כהן

תוספות דכלאים פ"ה]

סנהדרין מו:

סנהדרין סה: